

Пролетарі всіх країн, єднайтеся!

ЗА НАУКОВІ КАДРИ

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМІВ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА
ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

Видається з 1933 р.

№№ 39—40 (1732—1733). 27 ГРУДНЯ 1988 РОКУ.

Ціна 4 коп.

ЩАСЛИВОГО
ВАМ
НОВОГО
РОКУ!

ОДУ-88: ПОДІЇ РОКУ

- * Молодь університету жваво обговорювала документи XIX Всесоюзної партконференції.
- * Вогонь знань, що спалахнув у день посвячення в студенти, назавжди залишиться у пам'яті сьогоднішніх першкурсників.
- * Професор російської мови і літератури із Гаучер-коледж (США) Надія Л. Петерсон з групою своїх студентів під час стажування в ОДУ.
- * Зустріч університетських ветеранів війни з ветераном другої світової війни, громадянином США, що стажувався в ОДУ, істориком Деном Левінім.
- * Університет розширює сферу творчого співробітництва з зарубіжними навчальними закладами. На знімку: момент переговорів з делегацією Валенсійського політехнічного університету (Іспанія).

МИ З ТОБОЮ, ВІРМЕНІЯ!

Одразу після трагічної звістки в Одесі був створений громадський комітет по наданню допомоги потерпілим від землетрусу у Вірменії, куди ввійшли представники різних організацій та підприємств міста і області.

Представники комітету письменник Ю. М. Михайлик та земполіт Одеського об'єднаного альянсу В. С. Максимов 9 грудня вилетіли до Єревана для координації дій, де вони зустрілися з міністром охорони здоров'я СРСР Є. І. Чазовим.

Євген Іванович сказав, що потрібні діалізатори (системи для забезпечення роботи нирок та печінки), які виготовляються у Білгород-Дністровському. Вже вранці 10 грудня тисячу діалізаторів було відправлено у Вірменію.

Жителі Одеси беруть безпосередню участь у наданні допомоги людям, які постраждали в результаті катастрофи. Відгукнулися на біду трудові колективи, організації, підприємства. За попередніми даними у будинках відпочинку та санаторіях Одеси підготовлено 1000 місць для тих, хто постраждав від землетрусу. Близько 400 дітей з Вірменії приймає республіканський табір «Молода гвардія», де буде організовано навчання вірменською мовою.

Свій вклад у надання допомоги вносять і колектив Одеського держуніверситету: студенти, викладачі, співробітники.

У перші ж години катастрофи університет переказав на

рахунок Вірменії 7000 карбованців. Комітет комсомолу, зв'язавшись по телетайпу з ЦК ЛКСМ Вірменії, запропонував організувати студентський будівельний загін.

Триває збирання добровільних внесків, загальна сума щодня збільшується. На 21 грудня вона склала понад 10 тис. карбованців.

Немає можливості назвати всіх, хто щиро пропонує посильну допомогу. Співробітники НДЛ-10 перерахували на вірменський рахунок 603 карбованці, філологічного факультету — 578 карбованців, астрономічної обсерваторії — 700 карбованців, інженерного центру «Екологія» — 767 карбованців.

Ветеран університету, доцент філфаку Галина Федорівна Пелих внесла від своєї сім'ї 150 карбованців. Відгукнулися на біду вірменського народу іноземні студенти, які навчаються в університеті.

Особливо хотілося б відзначити благородство і душевний порив студентів і співробітників, які здали кров для потерпілих у Вірменії.

Але потреба в крові продовжує зростати. Зараз вона потрібна і для вірменських дітей, які вже прибули на лікування до Одеси.

У зв'язку з цим обласна станція переливання крові знову звертається за допомогою до студентів і співробітників університету. Потрібна кров. Її слід здавати на станції за адресою: Бісквітний провулок, 2 (II станція В. Фонтану).

Новорічне інтерв'ю

НАПЕРЕДОДНІ НОВОГО РОКУ РЕДАКЦІЯ ЗВЕРНУЛАСЯ ДО КІЛЬКОХ ТОВАРИШІВ З ПРОХАННЯМ ВІДПОВІСТИ НА ТРАДИЦІЙНІ ЗАПИТАННЯ:

1. Найпам'ятніша для вас подія року, що минає?
2. Що ви хотіли б побажати колективу університету в наступному 1989 році?

Михайло Миколайович Чесноков, доктор фізико-математичних наук, проректор з наукової роботи, на момент інтерв'ю — т. в. о. ректора університету:

Був би нещирим, якби не сказав, що минаючий рік для мене був знаменним хоча б тим, що ВАК затвердив мене доктором фізико-математичних наук. Але не це головне. Для мене як проректора з науки найпам'ятнішим залишилось рішення Мінвузу УРСР про переведення НДЧ університету на госпрозрахунок і самофінансування. Досі не можу забути цієї події, бо в голові не вкладається, як же ми будемо переходити на нову систему. З чого починати? Ось питання!

2. Зрозуміло, в першу чергу я хотів би побажати всім співробітникам, студентам університету доброго, міцного здоров'я, зацікавленості в роботі. Сподіваюся, що з прийняттям нового Положення про вуз і наш університет почуватиме себе краще, бо стане більш самостійним.

Хотілося б, щоб університет мав більше прав у вирішенні кадрових, наукових та учбових проблем. Особливо хочу побажати нашій молоді максимально використовувати можливості, що відкриваються, з тим, щоб стати справді хорошим спеціалістом.

Бажаю співробітникам НДЧ нових відкриттів, ще тісніших зв'язків з учбовим процесом. Адже підвищення якості підготовки спеціалістів — наша спільна турбота.

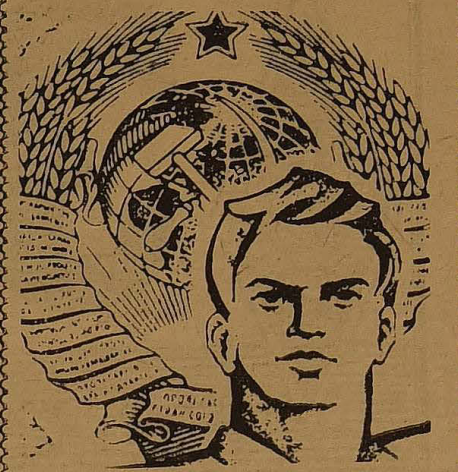
Хотілося б також, щоб університет до свого 125-річчя підійшов з новим розумінням

завдань і соціально-політичних проблем, тобто з новою концепцією, яка забезпечила б успішний вступ вузу у XXI століття. Але над концепцією університету 2000 року треба ґрунтовно попрацювати всьому колективу, всім нашим підрозділам.

Сьогодні, говорячи про будь-яку проблему, кожна радянська людина, очевидно, подумки повертається до нещастя, якого зазнав вірменський народ. Ви знаєте, що колектив університету сприйняв горе Вірменії як своє власне і підтвердив це конкретними акціями співчуття і милосердя. Але катастрофа у Вірменії повинна послужити для всіх нас і предметним уроком того, яким злом може бути нерозторопність, безпечність, недисциплінованість, безвідповідальність. Всім нам треба частіше замислюватися про своє сумління і старанність у роботі, про людську порядність.

Хіба немає в нашій справі байдужості? Візьміть до уваги випускників. Дипломи вручили, а далі — як хто може. Ніхто й не згадає, які ж конкретні прояви нашої колективної праці.

І друге — всім нам слід бути добрішими у стосунках одне з одним. І поряднішими. Бо зустрічаються ще, якщо можна їх так назвати, окремі «товариші», які заради вирішення особистої проблеми хапають тебе за горло, не замислюючись, як це узгодиться з інтересами всього колективу. Мене турбує те, що ми мало замислюємося над необхідністю завжди, у всіх випадках залишатися людьми...

30 грудня — День утворення Союзу Радянських Соціалістичних Республік

Утворення СРСР — держави, яка об'єднала на добровільних засадах вільні, рівноправні народи стало прямим продовженням справи Жовтневої революції. Історична заслуга відкриття і наукового обґрунтування нових державних форм соціалістичного розв'язання національного питання в нашій країні — радянської федерації і радянської автономії належить В. І. Леніну.

Пошук форм національно-державного будівництва проходив в обстановці гострих дискусій, зіткнень різних думок. За роки існування СРСР в країні створився цілісний народногосподарський комплекс, що є матеріальним фундаментом єдності народів нашої держави. Утворилася нова історична спільність — радянський народ.

Сила і життєздатність радянської багатонаціональної держави витримали найтяжчі і суворіші випробування у роки Великої Вітчизняної війни і післявоєнної відбудови.

Розв'язання національного питання в СРСР — довгий, складний і суперечливий процес. Незважаючи на великі досягнення у цій сфері, як відзначалося на січневому (1987 р.) Пленумі ЦК КПРС, «... помилки, що допускалися в сфері національних стосунків, їх прояви залишалися в тіні і годі було про них говорити. Це призвело до негативних наслідків, з якими зараз доводиться мати справу».

В останні роки в сфері міжнародних відносин виникли нездорові тенденції (події в Казахстані, Прибалтійських республіках, Нагорному Карабасі та ін.).

Перебудова, демократизація і гласність оголили ці негативні явища, створили необхідні умови для їх подолання.

Велике значення для дальшого розвитку Радянської держави мають рішення XIX Всесоюзної конференції КПРС, відбиті в її резолюціях. В них знайшла відображення програмна політична позиція з найголовніших питань економіки, демократизації державного управління, партії, правової реформи.

Через демократизацію, економічну реформу, перетворення політичної системи, зробивши перебудову безповоротною, Радянська країна прийде до якісного нового стану радянського суспільства.

на вогник

ЗУСТРІЧ З «СПІВРОЗМОВНИКОМ»

При НВ ОДУ почав працювати новий клуб «Співрозмовник» — клуб любителів історико-літературного жанру. Мета клубу — популяризація історико-культурного минулого нашої Батьківщини та зарубіжних країн. Клуб буде працювати під керівництвом старшого викладача кафедри наукового атеїзму, етики та естетики Павла Микитовича Тоцького. Перше розширене засідання було присвячено темі: «Образ Б. Хмельницького в художній літературі, історії та народній творчості».

«Час відступає безсило перед вулканічним клеветом високих дум... Долю народів творять не самі лиш економічні умови життя, але й мисль, ідея, духовність...».

Власне, ці слова Павла Загребельного не пролунали того вечора в одному з читальних залів університетської наукової бібліотеки, не прозвучали вголос, хоч саме ця розлога письменницька думка чи не була поєднаним лейтмотивом усієї важливої, серйозної розмови, задля якої зібралися не тільки постійні члени клубу «Співрозмовник», а й численні гості.

Тема розширеного засідання «Співрозмовника» була воістину інтригуючою. Погодьтеся — образ Богдана Хмельницького в художній літературі, історії, у перлинах народної творчості — явище чи не найсуперечливіше у процесі духовного розвитку нації. І, якщо зважити на ту обставину, що свіжі вітри оновлення, гласності дають можливість вдивлятися в історичне минуле очима не суєтними, а правдивими, то зовсім не важко зрозуміти той інтерес, який проявили учасники засідання клубу до постаті головної діючої особи Переяславської Ради.

Гадаю, що годі шукати в нашому місті (та й чи не в усьому нашому вітчизняному

літературознавстві) науковця, який би міг з такою професійною зацікавленістю інтерпретувати роман Павла Загребельного «Я—Богдан», аніж професор В. В. Фащенко. Окрім названого твору, Василь Васильович проаналізував ще цілий ряд книг вітчизняних та зарубіжних письменників, присвячених коронованому гетьману.

Талановитий військовий діяч і дипломат, сподвижник і волеборний національний герой, зрештою, складна й неординарна людська особистість — таким постав перед учасниками зібрання Богдан Хмельницький з місткої і одухотвореної розповіді професора Фащенко.

І коли Василь Васильович розглядав постать Хмельницького в параметрах літературної творчості, творчості художніх образів, то доцент кафедри історії України А. Д. Бачинський повів мову з точки зору історичних реалій, використавши для своїх суджень і тверджень величезний фактологічний матеріал, до якого природно прикомпонував і народну пісню, легенду, кобзарський епос та твори Тараса Шевченка.

Так, «час бо справді» відступає перед «вулканічним клеветом високих дум»... Про це ще раз засвідчили і ті рідкісні видання про Богдана Хмельницького, про які розповів співробітник бібліотеки В. С. Фельдман.

Помітна подія відбулася в нашій науковій бібліотеці. І це засідання клубу «Співрозмовник» ще раз засвідчило: мисль, ідея, духовність — теж досить важливі чинники всенародної перебудови.

С. ГАЛАЙКО,
слухач клубу
«Співрозмовник»,
викладач історії
мистецтв ОДХУ ім. Грекова.

МОЛОДА НАУКА - 88

Студенти університету спільно з викладачами отримали в 1988 році два авторських свідоцтва, одне позитивне рішення, подані дві заявки на винаходи, одна рацпропозиція.

Авторське свідоцтво № 1349480 від 1988 р. за розробку «Спосіб дослідження структурно-функціональних зв'язків у корі головного мозку» отримав студент біологічного факультету В. Лопанцев у співавторстві з професором В. Д. Тараненком.

Авторське свідоцтво № 1351917 від 15.07.1987 р. за розробку «Спосіб одержання аенафтіленону — 1(2Н)» отримав студент хімічного факультету Гільєн Херардо Енріке (Куба) у співавторстві з доцентом В. В. Анікініним.

На XXII республіканському конкурсі з природничих, технічних, гуманітарних та суспільних наук 1987/88 навчального року від університету були представлені 300 робіт (307 авторів).

За підсумками конкурсу дипломами Мінвузу УРСР і ЦК ЛКСМУ нагороджені 57 робіт, в тому числі: 7 дипломів першого ступеня, 7 дипломів другого ступеня, 14 дипломів третього ступеня, 29 заохочувальних дипломів.

«ЧУЖОГО ГОРЯ НЕ БЫВАЕТ»

Прекрасные слова, сказанные когда-то Константином Симоновым. Но для нас, кубинцев, эта фраза наполнилась истинным содержанием в дни стихийного бедствия, пришедшего на армянскую землю. Мы читаем газеты, слушаем радио, и сопереживаем армянскому народу, попавшему в беду, думаем, чем можем помочь.

С гордостью за свою родину, за ее лидера узнали мы о выступлении Фиделя Кастро, который выразил глубокое сострадание, сочувствие всем, кто пострадал от землетрясения в Ленинкане, Кировакане и других районах Армении.

Мы, кубинские студенты, обучающиеся в ОГУ, готовы в любую минуту оказать необходимую помощь.

Всем сердцем, Армения, мы с тобой!

Элена ГАРБЕЙ,
студентка III курса химфака (Куба).

МЫ С ВАМИ, БРАТЯ!

О землетрясении в северных районах, Армении, повлекшем за собой неслыханные разрушения и человеческие жертвы, я услышал по радио.

Вместе со всеми корейцами, которые учатся в ОГУ, я разделяю горе армянского народа. Я хочу, чтобы отстроенные города и села Армении были еще красивее и современнее, наперекор стихии.

Чей Ен МАН,
аспирант первого года
обучения, КНДР.

Мы, студенты-русисты из Социалистической республики Вьетнам с глубокой болью и чувством скорби восприняли сообщение из Армянской ССР о постигшем армянский народ большом горе — землетрясении, принесшем тысячи человеческих жертв, десятки тысяч раненных, сотни тысяч людей, оставшихся без крова.

Буквально за несколько дней до трагедии на занятиях по страноведению СССР мы знакомились с Армянской ССР, проблемой Нагорного Карабаха, армяно-азербайджанскими национальными отношениями и их трудностями. Мы искренне желали скорейшего разрешения конфликта в отношениях между двумя народами и нормализации обстановки в обеих республиках.

Однако беда на армянскую землю не пришла одна. Природная стихия жестоко обошлась с судьбами людей, проживающих в этой республике.

Мы выражаем свое соболезнование семьям погибших, всем людям, пострадавшим от землетрясения, и желаем как можно скорее залечить раны этой ужасной катастрофы. Землячество вьетнамских студентов Одесского университета приняло решение перечислить деньги в фонд помощи пострадавшим от землетрясения.

В эти дни, когда все народы многонационального Советского Союза оказывают помощь армянскому народу, мы убедились в той дружбе, которая объединяет советских людей.

25 ПОДПИСЕИ.

Студенты-иностранцы первого курса юридического факультета выражают свое сочувствие армянскому народу. И не только на словах, но и на деле хотят помочь народу, попавшему в беду.

Все кто помнит о человеколюбии, не могут без печали смотреть на беду Армении. Это беда общая, ее разделяют народы других стран. Мы готовы в любое время оказать помощь и просим содействия в этом.

Джавид Джан (Пакистан).

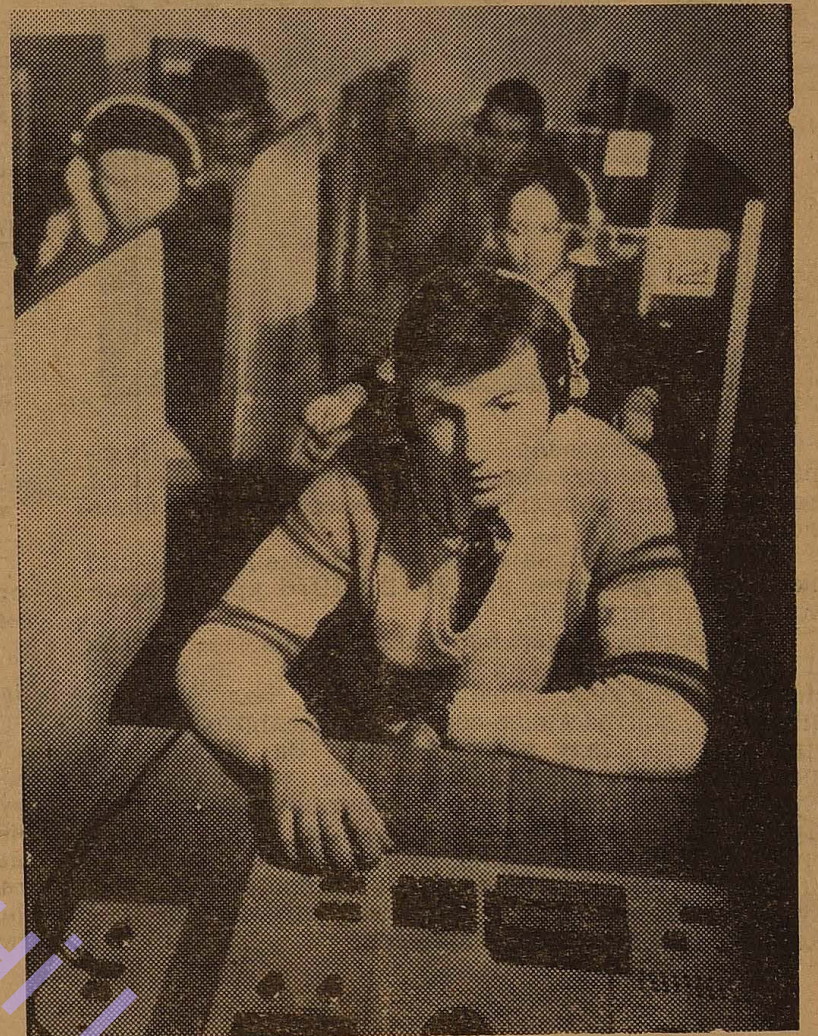
Я предлагаю организовать отряд, работать на любом предприятии и заработанные деньги передать Армении. Мы чувствуем вашу трагедию и хотим помочь.

Антонио Мария Кларет,
Острова Зеленого Мыса).

фоторепортаж

Истфак. Занятия с английской мови веде винладач Н. Ю. Зверева. Успішно оволодіває, мовою студентка Наталя Копійка.

Новый год в Одессе

160 лет назад

Фрагменты записок известного одесского общественно-политического деятеля, литератора, ученого Павла Тимофеевича Морозова, думаем, будут уместны в новогоднем номере. Чиновник канцелярии М. С. Воронцова, издатель знаменитого «Новороссийского календаря», человек, близко знавший все одесское окружение Пушкина — А. Стурдзу, И. Бларамберга и его дочерей, фон Тома, В. Туманского, А. Левшина и др., П. Т. Морозов оставил изумительные зарисовки городского быта, нравов, портреты своих современников. Впрочем, читайте сами...

...Приехавшие в Одессу в 1824 и 1825 годах еще могли познакомиться с обыкновением, теперь уже прекратившимся. Прежде здесь накануне Р. Х. (т. е. рождества — Ю. В.) и Нового года почти во всю ночь раздавались выстрелы из ружей и пистолетов. Это было как-то приветствием празднику. Стрельба происходила на дворах, разумеется, с нужными предосторожностями против пожара.

...В Одессе, как и везде, последние числа декабря проходят быстро и украшаются разнообразными увеселениями; балы, вечера, итальянская опера попеременно занимают общество. Трудно описать метеорологию этой атмосферы, мелодии света, глаза, цветов и благоуханий: тут свои законы движений, свой магнетизм, свой огонь электрический...

среброчешуйною скумбрию, крабами, креветками и проч. и проч. Духовная сторона обедов, бывающих 24-го декабря, оживляется веселым, откровенным разговором, мыслию об окончании занятий и перспективою праздничных удовольствий.

...Детские праздники, бывающие в Одессе накануне Р. Х., перешли сюда из Германии. Приготовление к оным занимают родителей в продолжение нескольких дней. Обыкновенно покупают искусственные деревья и обвешивают их крымскими яблоками, миндалем, орехами. Вокруг этих плодовых растений, утверждаемых на столах, покрытых чистыми скатертями, располагают игрушки, перенесенные сюда с берегов Сены и Темзы неутомимой торговлею. Герои праздника собираются у дверей, за которыми лежат дары родительской нежности. Здесь должно употребить деятельные меры для того, чтобы удержать их нетерпение, и разве сказана очень страшная может отвлечь их внимание от дорогого вейнахтаума (нем. — «рождественская елка» — Ю. В.); наконец, таинственная комната открывается, и молодое поколение радужными гирляндами обвивает столы праздника.

...Приятно взглянуть на зрелище, представляемое Рижельевской улицею 31 декабря. В это время она оживает приливом, одетых в разнообразные костюмы; вот блесит роскошная мантилья, выкроенная по образцу, только что изобретенному на берегах Сены... Одежда итальянского шкипера зеленеет возле белого полушубка, надетого уроженцем Владимирской или Калужской губернии. Из-за длинной свислой упряжки четвероюстной кареты выказывается массивная бричка. Декорации сцены,

на которой движется эта кинетозография — дома в два и три этажа, — также принимают особенный вид. Вот из стеклянных дверей магазинов, как толпа насмешников, смотрят румяные маски, которые чрез несколько часов сделаются на многих головах лоснящимися дубликатами. На книжной лавке Сорона развевается исполненными буквами написанное извещение о продаже «Одесского календаря», который, несмотря на все труды издателя, продается хуже академического месящеслова (П. Т. Морозов здесь иронизирует на свой собственный счет, ибо он-то и был издателем «Новороссийского календаря» — Ю. В.), окна кондитерских пестреют сюрпризами. Несколько лет краду мы встречаем Новый год на балах, которые даются Одесским клубом, в доме г. Рено. Здесь самая интересная эпоха — наступление полночи; в это время на хорах залы открывается прозрачная картина с цифрой нового года. С появлением давножданного изображения музыка утихает, партии виста прерываются, все спешат поздравлять своих знакомых. Бокалы шампанского, разносимые на огромных подносах по распоряжению гг. директоров клуба, сверкают и пенятся в залах. Многие, взяв один из этих сосудов, осторожно пробираются к близким сердцу особам, и в их присутствии пьют намагнетизированное шампанское... Не критикуйте этого выражения, не загляните прежде в Клуге, Винальота или Велланского; из их сочинений вы узнаете, что намагнетизировать можно всякую жидкость и что магнетизм взора сильнее магнетизма огромнейшей из батарей mesmerovых. Ужин, поданный на маленьких столиках, сменяется котильоном, блестящим финалом всех балов.

Публикацию подготовил Ю. Виноградов.

НОВОГОДНИЙ КАЛЕЙДОСКОП

Новый год в Иране называется «Эиде-Норуз», что в переводе означает праздник нового дня, и отмечается он в первый день весны. Летоисчисление в Иране тоже иное — 1989 год по солнечному календарю это год 1368 «Хежриэ-Шансий». Праздник у нас продолжается 15 дней: с 21 марта по 4 апреля. Это каникулярные дни.

В Иране нет обычая украшать елку, вместо этого мы украшаем стол. По правилам на стол ставятся только такие лакомства, которые начинаются с буквы «С» и этих лакомств должно быть обязательно семь. Поэтому стол называется «Семь С». Кроме этих лакомств гостей угощают фруктами. В новый год каждая семья навещает своих родственников, чтобы поздравить с праздником и пожелать друг другу счастья.

Эсаян АРАКС,
студентка II курса истфака (Иран).

В Кампучии Новый год празднуют с 13 по 15 апреля. Жилыца и улицы украшают цветами и яркими поздравительными надписями. По традиции каждый член семьи получает в подарок деньги для покупки новой одежды, лакомств, игрушек. Молодежь собирается и веселится на улицах и площадях. Пожилые люди направляются с угощением и подарками в пагоду, где после обеда обливают друг друга водой, чтобы пожелать друг другу здоровья и счастья в новом году.

На улицах демонстрируют фильмы, народные спектакли, выступают артисты с песнями и танцами, повсюду продают фрукты — коносы, ананасы, бананы, вкусные ихмерские блюда. В эти дни слонов наря-

жают и все на них катаются. С наступлением темноты устраивают сказочные фейерверки.

Новый год в Кампучии — самый большой праздник. В будущем году мы встретим 2533 год.

С праздником всех вас! Чан-Бунни, II курс истфака (Кампучия).

В Лаосе Новый год встречают 14—15 апреля. Как и в других азиатских странах, мы украшаем жилища и улицы цветами, готовим вкусные блюда и поливаем друг друга водой — по поверью смываем старый год и желаем здоровья в новом году.

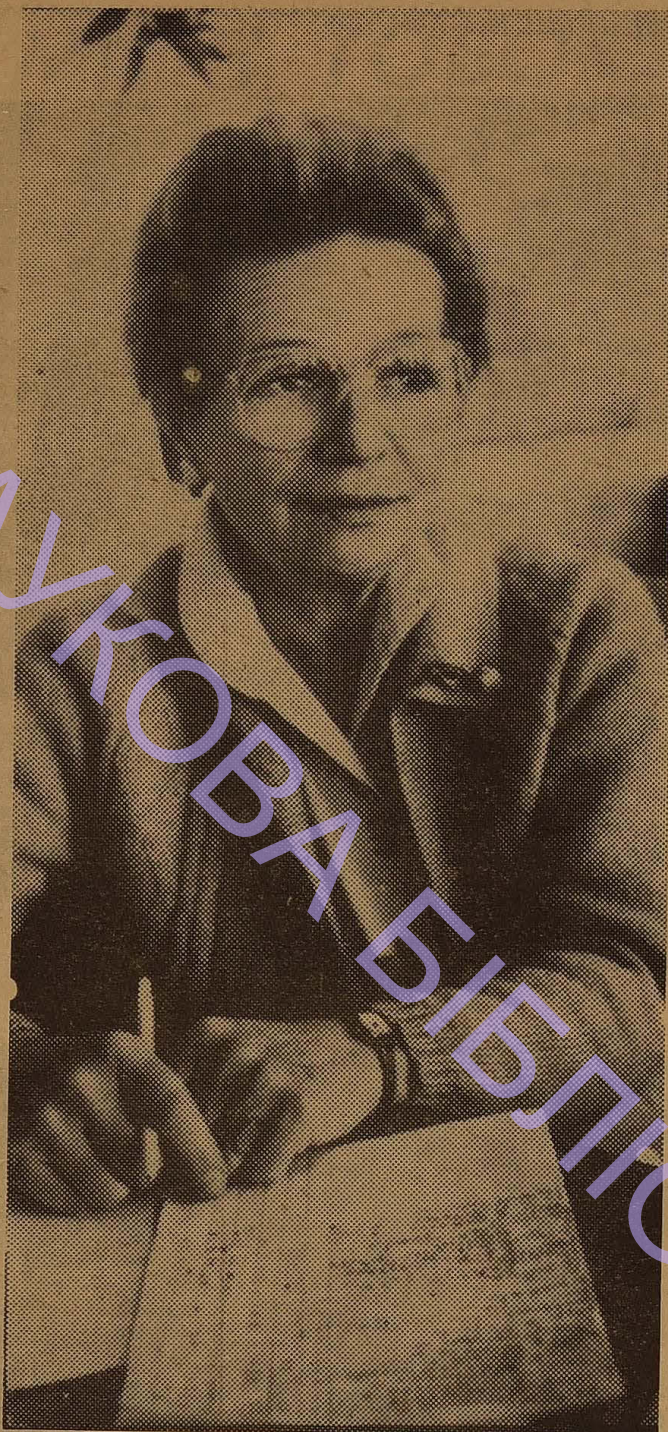
К. ВОНТПАССУТ,
С. ВИЛАЙВАН,
студенты II курса истфака (Лаос).

В Корею к встрече Нового года готовят традиционные национальные блюда — чальтон (рисовое печенье) и синсоро (пирог с разными начинками). Вечером на улицах и площадях зажигаются цветные фонарики, красивые гирлянды. В новогоднюю полночь в Пхеньяне на берегу реки Дэдон, раздаются звон большого колокола. Вес колокола — 20 тонн. Он возвещает о наступлении Нового года.

Мы далеко от дома, но мыслями мы со своими родными, друзьями. Желаем, чтобы новый год принес в каждый дом на планете много счастья.

КИМ ГЕН НАМ, ЛИ ГВАН
УК, СО СОН ИР,
РИМ ЧХОР МИН,
студенты I курса
филфака (КНДР).

Осягаючи всесвіт мови

— Валеріє Андріївно, будь ласка, розкажіть популярно про суть ваших досліджень.

— Лінгвістика тексту — один із наймолодших мовознавчих напрямів. Ми підходимо до нього з точки зору широких філологічних позицій — із залученням апарату, методик, концепцій не лише лінгвістики, але й літературознавства, поезики, психолінгвістики, соціолінгвістики, перекладознавства.

У літературознавстві укріпилася думка про єдність форми і змісту художнього твору. Але за художнього перекладу тексту сто процентно змінюється його форма — структура речення, значення та забарвлення слова та ін. Крім системних факторів, що визначаються відмінністю мов, є ще суб'єктивне втручання перекладача. Перекладач виступає в двох ролях — як читач оригінального тексту і як автор нового тексту, перекладного. У новий текст він вкладає особисте бачення, свою інтерпретацію. Тому істотно відрізняються різні переклади одного й того ж твору — часто це просто різні художні твори. Автори контрастивних досліджень намагаються з'ясувати закономірності, які дозволяють за цілковитої зміни форми зберегти художній зміст тексту.

Під час трансформації синтаксису, семантики і морфології зберігаються текстові категорії — інформативності, концептуальності. У хорошому перекладі зберігаються абстракції більш високого рівня, ніж ті, котрі представлені мовою. Такі, наприклад, як образна система, авторський концепт, хоча він найчастіше викладається в пояснювальному тоні — у перекладі підтексту завжди менше.

Старанний переклад, якщо він не передає духу твору, вбиває книгу в очі іншомовного читача. Так, сучасний російський читач не може зрозуміти, чому «Записки Піквіського клубу» англійці вважають дуже смішною книгою. Ми читаємо цю книгу в академічному і нудному перекладі Кривцової та Ланна. А ось перекладач Іринарх Введенський, який в середині минулого століття ввів Дікенса в російську літературу, зберіг дух «Записок», хоча й дозволяв собі дописувати цілі сторінки.

Чим унікальніший художній твір, тим більша вірогідність при перекладі повної зміни всього, що складає його сутність — особливо, якщо унікальність тексту пов'язана з його мовною структурою. Чим індивідуальніший стиль художника, тим більше він не піддається перекладу. Андрій Платонов не піддається перекладу — неможливо передати іншою мовою стилістичне багатство його прози. Це стосується і Гоголя, і прози Пушкіна.

Ми у своїх дослідженнях працюємо з англійськими оригіналами та російськими перекладами, спираючись на базу інтуїтивного володіння рідною мовою.

— Як цей напрям лінгвістики розвивається вченими інших країн?

— У нас дослідження цілого тексту проводяться ширше. Західні лінгвісти досліджують короткі тексти ділового, публіцистичного стилю, припускаючи, що в художньому тексті багато додаткових позалінгвістичних елементів. Для наших досліджень характерний дедуктивний метод — ми йдемо від матеріалу до узагальнень, а зарубіжним ученим більш притаманний індуктивний метод — побудова моделі та відповідний пошук фактів. З 1967 р. раз на п'ять років прово-

дяться міжнародні лінгвістичні конгреси, я кілька разів виступала на них з результатами наших досліджень — в Румунії, Австрії, Японії, а також на міжнародних симпозиумах в Англії і США.

— Який практичний вихід ваших досліджень?

— Результати використовуються в різних сферах. Оскільки ми навчимо іноземної мови у позамовному середовищі — немає поринання, зв'язки з носіями мови епізодичні, — то ми спираємося на рідну мову. Наші школярі і студенти вивчають іноземну мову не через імітацію, а через логічне відтворення структурних форм. В цій ситуації володіння комплексом закономірностей співвідношення двох мов допомагає уникнути природної інтерференції рідної мови. Тим більше, що наші мови різні за структурою — англійська мова аналітична, а російська — флективна.

Наші дослідження також входять у лексикографічну практику складання різних словників — частотних, тлумачних та ін., у теорію та практику перекладознавства, розробку машинних мов.

— Валеріє Андріївно, давайте поговоримо про наш навчальний процес.

— Що погано — всі зміни навчального плану, які спочатку декретивно, а потім рекомендовано впроваджувалися в практику 60-х років, мають одну тенденцію — загальне скорочення годин з іноземної мови. Зараз порівняно з 50-ми роками практичний курс скорочений майже наполовину — з понад 2000 годин до 1200. Складність у тому, що ми готуємо таких же філологів як русисти та україністи, але наші студенти за ті ж роки навчання повинні набути знання і з структури мови як теоретики, і навички практичного володіння іноземною мовою. Зараз є семестри, де основний іноземній мові відводиться всього 3—4 пари на тиждень. Наші випускники, неадекватно володіючи мовою, йдуть працювати в школу, а ми потім приймаємо їх випускників. Замкнуте коло.

— Валеріє Андріївно, у вас є досвід викладацької роботи за кордоном.

— Так, я вела кілька курсів в університеті штату Північна Кароліна і в Джорджтаунському університеті у Вашингтоні.

— Які позитивні зарубіжні підходи у викладанні могли бути впроваджені у нас?

— Було б корисно запровадити випереджаюче навчання — американські студенти на початку семестру отримують розклад лекцій, які будуть прочитані з курсу, що розроблений самим викладачем, з додатком списку літератури до кожної лекції. На лекцію студент приходить уже підготовленим, може задати викладачу питання, з'ясувати для себе якісь проблеми. Лекції виходять справді проблемними. Ще хотілося б запозичити практику написання індивідуальних робіт з певного обсягу знань — такі роботи студенти готують мало не кожного тижня, а також письмову форму складання іспитів із закінчених розділів курсу. Все це виробляє навички самостійного освоєння предмета, необхідні кожному спеціалісту.

Безперервне навчання, що пропагується сьогодні, вимагає вміння, бажання і необхідності вчитися далі, після закінчення університету.

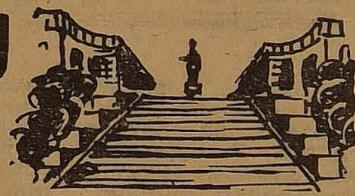
Інтерв'ю вела
В. Білова.

Наш співрозмовник — Валерія Андріївна Кухаренко, професор кафедри англійської лексикології та стилістики факультету романо-германської філології.

Валерія Андріївна була першим завідувачим цієї кафедри, а до того в 1972—1976 рр. — деканом факультету РГФ.

У професора Кухаренко багато учнів — сорок її аспірантів захистили кандидатські дисертації. Наукова тематика, якою займається Валерія Андріївна — контрастивно-співставні дослідження оригіналу і перекладу цілого тексту. За підсумками цих досліджень під редакцією і за участю В. А. Кухаренко вийшло чотири колективні монографії. Професор Кухаренко — автор п'яти підручників з грифом Мінвузу та Міністерства освіти СРСР з стилістики англійської мови та інтерпретації тексту, обсяг її авторських наукових публікацій — близько 150 друкованих аркушів.

СИМВОЛІЗУЮЧИ ОДЕСУ

«Її сховали зі знанням справи у дальньому кутку тісного захаращеного двору на Халтуріна, 4 Не одразу помітиш закиданий листям криваво-червоний рубероїд біля смітника. Відкидаєш його — і стає моторошно: її тіло жорстоко перерізано автогеном навпіл». Ось що ми читаємо в газеті «Чорноморська комуна» у статті «Порізана Катерина» від 6 січня 1987 року...

Творці пам'ятника до 100-річчя Одеси не гірше від нас розуміли, наскільки нелегкою справою було спорудити до ювілею чорноморського міста монумент, котрий відтворив увесь аромат історичної епохи. Так, багатонаціональне, торгове, пристрасне, гостре на язик місто — порт на Чорному морі було мало схожим на своїх російських побратимів. І все-таки це було справжнє столичне російське місто на рубежі століть. Про його неповторні традиції написано чимало. І пам'ятник, що символізує місто одразу підтверджував цю апріорну інформацію. Своім пластичним образом скульптурна композиція пам'ятника, створеного під конкурсною назвою — «Одеса-порт» розповідала про долю Чорноморської красуні. І при цьому монументу притаманне «поняття регіоналізм». У правій руці Катерина II тримає рескрипт графу П. О. Зубову (генерал-губернатору Новоросії після смерті Потьомкіна) зі словами: «Повелеваєм быть порту и городу...».

До речі, основні автори та будівельники одеської Катерини: архітектор — Ю. М. Дмитренко, скульптор — Б. В. Едуардс не просто уроченці нашого міста, але й гідні його сини! Так, обидва у травні 1917 року обрані до складу комісії по реорганізації Одеського художнього училища у вільну академію художніх мистецтв. При цьому Дмитренко — деканом архітектурного факультету, Едуардс — ректором.

Судячи за давніми поштовими листівками, пам'ятник знаходився на тому місці, де тепер споруджений важкий, чужий старий забудові монумент на пам'ять про героїв-потьомкінців. Відкриття першого відбулося 6 травня 1900 року і було присвячено 100-річчю з дня смерті О. В. Суворова. І хоча фігури Суворова на пам'ятнику не було, його ім'я не залишилося забути. Одною з причин виступу було твердження про необхідність відновлення. А вже в центрі Ленінграда стоїть аналогічний пам'ятник. Більше того — О. М. Горький у

бурхливій революційній дні 1917 року порушив питання про недопустимість «переливати у гармати пам'ятники Катерини II, зокрема в Одесі, враховуючи їх величезну історичну та художню цінність».

Деякий час аргументи Горького залишалися в силі. Але не дуже довго... За законами сталінської епохи змінювалося все історичне обличчя центральної частини Одеси. І в одній з місцевих газет того часу ми читаємо: «Пам'ятник Катерині II треба зняти». У Фрідріха Енгельса є вислів «іронія історії, яка ніби іронізує над тими, хто пробує «свідомо» керувати її ходом». Це поняття можна прямо застосувати до одеської Катерини! Адміністратори, які в урочистій обстановці зняли пам'ятник, уже в 1929 році самі себе злякалися. Вони терміново створили комісію, що визначила художню та історичну цінність знятого пам'ятника. Та тільки й того...

Промовчавши тривалі роки, ми сьогодні, звичайно ж, говоримо й пишемо про те, про що раніше не наважувалися навіть поділитися з рідними і близькими. А тим часом прояви тоталітаризму в нашому місті ще досить сильні! «Батьки міста» досі відмовчуються на виступи преси з приводу реставрації пам'ятника до 200-річчя Одеси. Вони чекають, поки події самі собою не створять ситуацію, передбачену законом. Ім поки що страшно відійти убік, віддаючи кермо влади експерту-професіоналу у конкретній галузі, котрий дає відповідь. А вже мова йде про відновлення монумента «російської цариці та її сарапів, що пригноблювали народ». Ця болочна тема, говорять вони майже пошепки, дуже навіть може бути використана для різних «погоджень з громадськістю». А широка гласність — справа неспокійна: вона відволікає бюрократу від багаторічної сонливості, нервує його. Ось і виходить, що пам'ятнику «крім смітника нічого не можна запропонувати». Можна сказати, що відновлення пам'ятника — справа честі міста. Відновити його на тому ж місці і в первісному вигляді ніби заперечуючи цілі десятиріччя безпам'ятті і стверджуючи життєву цінність пам'ятників історії та культури! Можна знайти і кошти на відновлення, тим паче, що добрий початок цьому вже є. Але, на жаль, даних коштів поки ще замало. І зрозуміло, що є проблеми, вирішення яких не можна чекати. А ось із чим не можна гаяти часу — зі станом нашої моральності, подальшим здичавінням.

Наше століття вже не раз демонструвало феномен «цивілізованого дикуна». Він у костюмі з краваткою, навіть вчиться користуватися комп'ютером. А тому саме час не просто обурюватися актом вандалізму на прикладі знущання над рештками пам'ятника нашому місту, а спробувати поставити цей факт у зв'язку з іншими фактами — вининням суперечливості між історією нашої культури та психологією обивателя.

У нашому місті майже зник класичний тип одесита — людини культурної, у чомусь навіть європейця. А ось бабелівський тип — «сліпучого у своїй нахабності» міщанина живий і пристосувався. І хоча він давно вже виріс із свого «малинового жилета», пережив різні мутації — як і за царя-батюшки його всього аж сіпає при слові «інтелігент». Йому набагато легше жити, якщо взагалі ніякого минулого немає.

В Одесі треба не просто змінювати атмосферу бездуховності, рішуче позбавлятися офіціалізму, несміливості, адміністративної «затурбаності», але й сміливіше братися за повернення нашому місту його історичного обличчя. Питання це не дуже. Воно поставлене тому, що немає історії, а не без історії ніяк не можна. Можливо настав час зробити ще один крок для її відтворення.

С. ШЕВЕЛЬОВ,
мистецтвознавець.

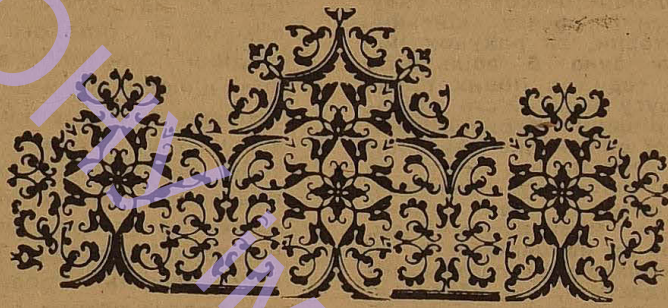
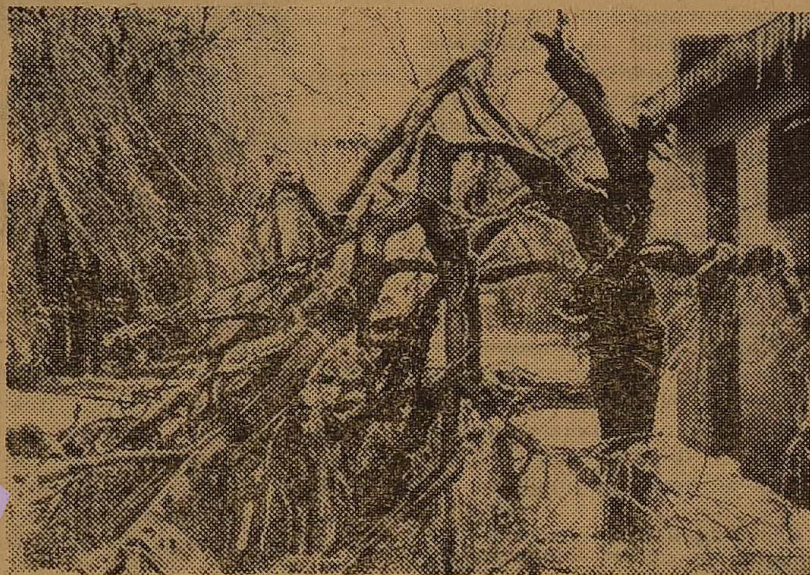
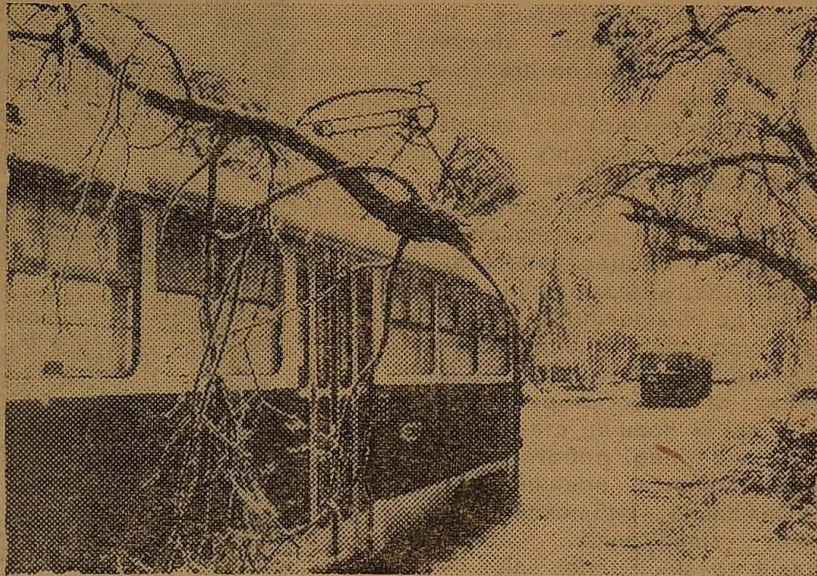
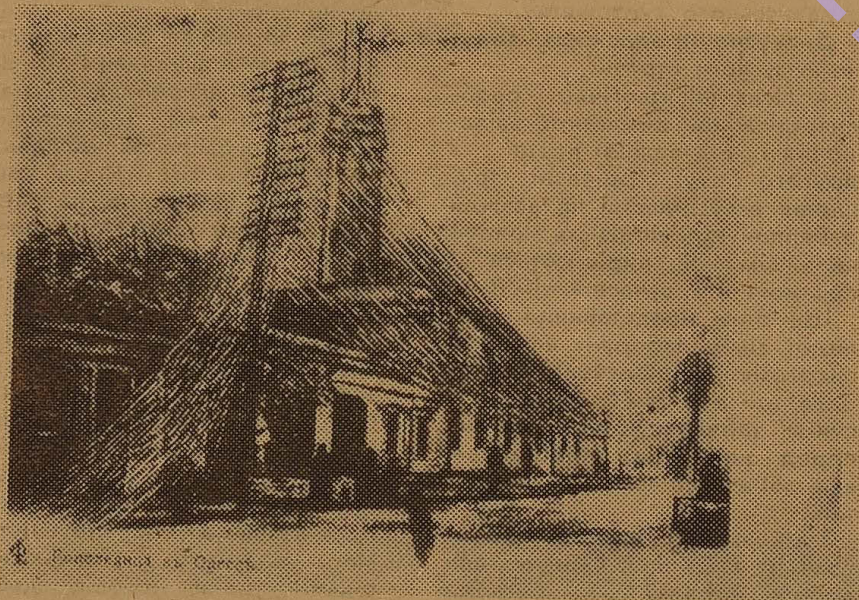
НАШ КОМЕНТАР

Емоційний виступ С. Шевельова, очевидно, був би більш точним і конкретним, якби децю змістити акцент. Слід сказати більш визначено, що в Одесі був лише один пам'ятник Катерині II — в Катерининському яхт-клубі. Що стосується пам'ятника 100-річчю міста — і це також треба було підкреслити, — то тут скульптура імператриці — не більш ніж атрибут, символ, примета часу, ілюстрація одного з епізодів, пов'язаних з історією міста. І, зрозуміло, обговорювати достойнства і недоліки монархії у взаємозв'язку з реконструкцією пам'ятника було б так же недоречно, як сказати, в ході реставрації відомої картини дискутувати про моральність Юдіфи, що відрубала голову Олоферну.

Не заради згаданого атрибута відтвориться пам'ятник. І порушувати питання належить саме так.

„ЩОДЕННИК СТИХІЙ”

1902 р.

1988 р.

комсомольський актив

ЗІБРАЛИСЯ... РОЗІЙШЛИСЯ

Актив було призначено на 15 годин. Зал заповнюється повільно. Вже 15.10 — учасників зборів мало. Коли почнуться вони? Яка вона, наша університетська молодь 80-х? Чи відбулися зрушення в її соціальній активності? Як вони думають себе поводити на зборах? Відсидіться, як бувало раніше, чи серця їх сповнені нетерпінням — швидше висловитись, довести, що їх пропозиції найкращі?

15.15. Зал повнішає. При сучасному ритмі життя 15 хвилин значить чимало. Так чому ж організатори активу мешкають? Лише о 15.20 секретар комітету комсомолу університету Ю. Бошко відкриває збори. Встановлено регламент. На зборах присутні секретар Центрального райкому Компартії України В. В. Агеев, секретар парткому В. В. Аніщук, проректор з учбової роботи Л. О. Ануфрієв, декани історичного та біологічного факультетів — В. П. Ващенко та В. Д. Тараненко. Перелічуються прізвища з тієї причини, що сам факт присутності наставників з факультетів важить чимало, адже на зборах комсомольського активу можна краще пізнати самих студентів та й врешті те, чим живе наша молода зміна, що немаловажно для викладача, тим паче — керівника будь-

якого підрозділу. Але це — тема окремої розмови.

Нарешті головуючий повідомляє: мова йтиме про порядок вирішення першочергових завдань комсомольської організації університету; про загальносоюзні проблеми та організаційні питання. В залі вперше почули цей порядок денний не лише гості, а й більшість активістів. Не випадково зазначали комсомольці, що їм важко зосередитись і вийти з якимись конкретними пропозиціями. І це зрозуміло, бо до будь-якої розмови треба бути готовим хоча б психологічно. Як би не намагався Ю. Бошко переконати, що комітет комсомолу хотів, щоб збори не були заорганізованими, та все ж стихія — не краща форма роботи.

Пошуки нових форм роботи, безперечно, комітетом комсомолу ведуться. Про це свідчить і той перелік проблем, над якими має намір працювати комсомольська організація вузу.

Виступав і проректор з учбової роботи Л. О. Ануфрієв. До речі, Лев Олександрович не назвав свою посаду і прізвище, тому більшість комсомольців пішли зі зборів, так і не знаючи, хто перед ними виступав. Л. О. Ануфрієв

зробив закид комсомольцям, що на активі мовчанкою обходять головне — навчання, те, заради чого молодь, власне, вступає до університету.

О. Ануфрієв поставив ряд питань, які, на його погляд, повинні спрямувати актив на ділову розмову: заради чого проводяться різні заходи, для чого ми в університеті, в чому сенс нашого життя. Та все ж і після цього ділова розмова не пішла в бажаному руслі.

У доповіді Ю. Бошко були названі питання, на яких комітет комсомолу має намір зосередити першочергову увагу: завдання та порядок дії у вирішенні проблем військової підготовки, стан гуртожитків, визначення суспільних дисциплін, робота бухгалтерії, фінансова самостійність комсомольської організації вузу. З приводу цієї програми дій комітет комсомолу хотів почути думки факультетських активістів, бо саме на факультетах, курсах, в групах ці питання повинні вирішуватися практично.

Слід сказати, що зацікавленості в обговоренні запропонованих питань у присутніх не було. Жоден з виступаючих комсомольців (їх було 11) не вніс серйозної пропозиції, тому таким розпливчатим бу-

ло рішення зборів. Натяки на дискусію були з питань вичення суспільних наук. Та й тут важко виділити якусь цікаву думку. Лише у виступі В. Єсауленко більш-менш логічно була висловлена думка з цього питання. Він вніс також пропозицію організувати ініціативні групи, політичний дискусійний клуб.

На активі слово взяли: Ю. Дмитрієв (геофак) С. Мухаметшина (заст. секретаря комітету комсомолу), В. Земеницький, (РГФ), М. Кузькіна (член комітету комсомолу), Е. Щеглов (член комітету комсомолу), М. Попов (мехмат), А. Нетребенко (РГФ), В. Огрохін, (юрфак), В. Єсауленко (істфак), І. Григоринський (РГФ), М. Худинцев (фізфак). Виступаючі порушували різні питання. Почалась розмова про активність комсомольців. І хоча промовця було кинуте докір, що їх виступи не по програмі, все ж це — одне з наболілих і на сьогодні чини не найважливіше питання. Ю. Дмитрієв говорив про пасивність комсомольців і саму проблему пасивності як спадщину минулого. На думку М. Кузькіної, С. Мухаметшиної, пасивних комсомольців слід залучати до роботи, давати їм доручення, які б їх захопили. Як сказав М. Попов, в

кожній справі потрібний поштовх.

Коли дійшли до другого, організаційного питання, учасники активу потихеньку почали виходити із залу. Мимохідь запитав себе: а чи слід було виносити на обговорення організаційне питання. Оскільки 11 членів комітету комсомолу вийшло з різних причин, (а це половина його складу), то логічно напрошується висновок, що воно мало ставитись окремо, кандидатури, очевидно, мали обговорюватись попередньо, на факультетських засіданнях бюро, а не експромтом, стомленими трьохгодинним засіданням активістами. Стож і вийшло: голосували формально, аби скоріше закінчити.

...Розходились без ентузіазму, ніби нічого й не сталося. І хоча було тимчасове пожвавлення — коли заговорили про пункт Статуту ВЛКСМ стосовно можливості виходу із комсомолу, конструктивної думки, «Що з цим робити?» так і не дійшли. Тоді заради чого збиралися?

Л. ШВИДЧЕНКО,
позаштатний
кореспондент «ЗНК».

Наше місто заведено вважати благополучним, не підвладним стихіям: ні повней, ні цунами... Благодатний край. Мало не субтропіки. Ожеlediця? Обмерзання? Та це ж так, дрібниці, пусте... Однак, давайте заирнемо за нарядні куліси «природничої історії», згадаємо деякі «деталі». А допомогти в цьому може своєрідний літопис Одеси — «Новоросійський календарь», перші номери якого побачили світ ще в 20-х роках минулого століття. Вміщена тут інформація про зміну обличчя міста надзвичайно цікава. Але набагато сильніше враження справляють записи, зроблені колишніми власниками цього видання на спеціальних чистих аркушах-вклейках. Вони власне і призначалися для щоденникових записів, поміток. Ось їх зразки:

«1838. Янв. 11. Сильное землетрясение (в 10-м часу вечера, чувствуемое в Одессе и разных местах Новоросійского края)».

«Мая 29 (1848 р. — О. Г.) появилась холера в Одессе... Сильно действовала с половины июня до половины июля. Умирало от 50 до 80 чел. в сутки. Жара с половины мая наступила и продолжалась до августа чрезвычайная, доходившая до 42 градусов на солнце. Дождей не было. Неурожай и засуха. Год тяжкий и страшный... Господи, помилуй нас!»

В одному з «Календарей» вміщений «Краткий перечень замечательных явлений в природе края», починаючи з 70-х років XVIII століття: «1774 г. — неурожай хлеба произвел голод; 1780 — саранча повывела хлеб и траву и дороговизна дошла до того, что за две меры ржи отдавали корову; 1802 г., октября 14 дня, было трясение земли в полдня, в начале второго часу, минут пять, ибо замечено при часах...; 1824 г. — налетела саранча и повывела хлеб и траву (згадаємо «Відрядження» Пушкіна — О. Г.); 1829 г., в день св. апостола Филиппа (14 ноября) случилось ночью землетрясение; 1838 года, января 11-го дня, случилось прежде полуночи землетрясение и продолжалось около четырех минут; 1839 года, в 29-й день августа, около 11 часов вечера явилось в небе знамение — пламенная булава (очевидно, комета — О. Г.) — не более как на полминуты...»

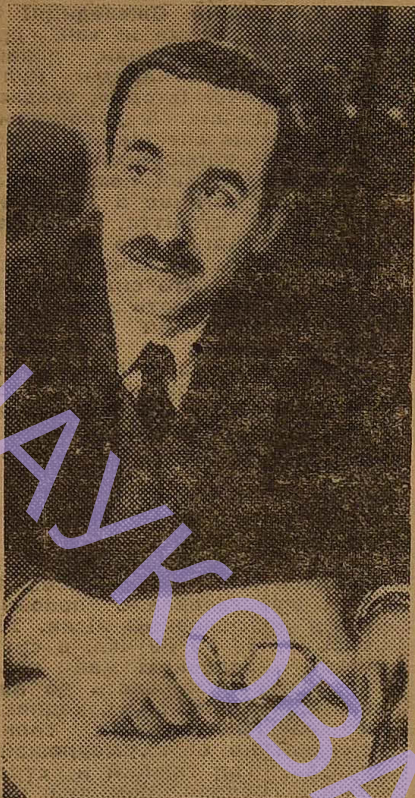
А от ще один цікавий запис давнього власника «Календаря», з якого дізнаємося, що «первый и обильный снег» выпал в Одесі в 1859 році 18 листопада

Що стосується обмерзання, ожеледиць, то ці маленькі неприємності для городян настільки звичні, що в кінці минулого — на початку нинішнього століття вони відображали ці природні явища на поштових листівках з усіма подробицями. Кожному хотілося відправити інородним друзям-приятелям оригінальне послання: «Дивіться, що робиться у нашій Південній Пальмірі!».

Спасибі їм, що залишили для нас ці унікальні фотодокументи. Придивіться, важко повірити, що ці знімки зроблені близько 90 років тому...

О. ГУБАР.

МОНОЛОГ

Роздуми на задану тему

Нещодавно новим проректором з учбової та організаційної роботи ОДУ призначений професор Микола Павлович Коваленко.

КОРОТКА ДОВІДКА. 1937 року народження, українець, член КПРС з 1969 року. Закінчив фізико-математичний факультет ОДУ в 1959 році. Доктор фізико-математичних наук, завідувач кафедри фізичної електроніки. Одружений, має дочку.

Наших читачів, зрозуміло, цікавлять не тільки і не стільки анкетні дані нового керівника. У зв'язку з цим редакція «ЗНК» запропонувала Миколі Павловичу відповідати на кілька запитань:

1. Чи співпало ваше призначення з вашим бажанням реалізувати себе на новому полі діяльності. З якими намірами і планами ви розпочали свою діяльність, з якими труднощами вже зіткнулися?

2. Ваш погляд на процес демократизації в університеті, зокрема, на кадрову політику. Яким чином, на вашу думку, слід боротися з адміністративно-командними, директивними діями «зверху»?

3. Що в діяльності «ЗНК» викликало у вас інтерес, зауваження. Чим газета могла б допомогти вам особисто як проректору?

1. Навряд чи для людини, яка звикла до студентської аудиторії та читального залу наукової бібліотеки, адміністративна робота є тим полем діяльності, де можна «реалізувати себе». У рішенні зайняти запропоновану мені посаду основну роль відіграла переважною у викладацькому середовищі досить критична оцінка КПД вищої школи сьогорнішнього дня. Але критикувати ми вміємо, а ось запропонувати щось конструктивне і втілити цей задум у життя — тут, як заведено говорити, багато невикористаних можливостей. Тому я був би щасливий, якби мені вдалося зробити щось практично корисне для Одеського університету.

Перше, що я як проректор почув у Мінвузі УРСР, — це побажання впроваджувати нову технологію навчання. Який би зміст не закладався у цей термін (а дискусії з цього приводу ще тривають), мова йде про «наукове поліпшення» системи навчання і підвищення якості професійної підготовки, котрі б не зводилися лише до використання нових технічних засобів навчання (включаючи комп'ютери). Так от, про технологію навчання. Нам досить добре знайома

традиційна складова частина процесу навчання, заснована на читанні лекцій і проведенні практичних та семінарських занять. Як її поліпшити? Мені надто не до душі реформування навчання в університеті у напрямі зменшення кількості лекцій на користь збільшення практичних занять. Оптимальнішим уявляється не зменшувати кількість лекцій (насправді, їх число не таке вже й велике), а істотно збільшити число практичних занять. При цьому я виходжу з того, що фундаментальність освіти, якої всі чекають від випускників університету, досягається насамперед у процесі такого вивчення предмета, коли (не усичений до символічних розмірів) курс лекцій супроводжується великим обсягом семінарських та лабораторних занять, які й повинні стати школою самостійної роботи. Практичні заняття повинні бути максимально наближені до вимог майбутньої роботи. Кваліфікований спеціаліст — чи то майбутній учитель, чи науковий співробітник, викладач вищої школи чи працівник партійних, радянських органів росте насамперед у спілкуванні з викладачем. Можна згадати добре відомі приклади: курс хімії Д. І. Менделєєва, курс російської історії В. О. Ключевського, курс теоретичної фізики Л. Д. Лендау та Є. М. Ліфшица. Я згадую лекції і семінари вже покійного Я. М. Штеренштейна, семінари з філософії професора І. М. Попові, лекції з теоретичної фізики професора І. З. Фішера, яких не замінить жоден підручник.

Але звідки взяти години для збільшення обсягу практичних занять? Це серйозна проблема. Невеликий резерв я бачу в зменшенні обсягу військової підготовки, за рахунок чого можна було б збільшити кількість годин з інших предметів. Другу можливість підкажу нам рішення Держкомітету з народної освіти про введення єдиного державного іспиту з марксизму-ленінізму. Можливо, нам і потрібен один такий предмет — марксизм-ленінізм, з трьома, за концепцією В. І. Леніна, складовими частинами?

Мені здається, що обсяг суспільних дисциплін у даний час у нас непропорційно великий. Досі викладання суспільних наук йшло екстенсивним шляхом за рахунок зменшення часу, що відводиться на дисципліни спеціальності. Якщо судити за кінцевим результатом — ступенем підготовленості наших випускників (про це нещодавно говорився на «великій раді»), — то такий шлях себе не виправдав. Серйозний науково-методологічний та методичний аналіз існуючих програм по циклу суспільних дисциплін міг би призвести до вивільнення певного часу і можливості його використання для збільшення обсягу практичних занять з спеціальних предметів. Одночасно це привело б і до зменшення навантаження на кафедрах суспільних наук, що (за збереженості штатної чисельності) позитивно позначилося б на поліпшенні індивідуальної роботи зі студентами і сприяло б всебічному розвитку творчої активності студентів за рахунок широкого залучення їх до участі в науково-дослідній та пропагандистській діяльності кафедр, до проведення соціологічних досліджень, опитувань громадської думки, а також до розробки планів соціального розвитку трудових колективів. Саме така вимога міститься, як відомо, у листі Мінвузу СРСР «Про вдосконалення викладання суспільних наук». Це питання поки що можна ставити лише на обговорення, бо учбові плани формує Держкомітет з народної освіти.

Другий бік технології навчання пов'язаний з необхідністю створити сприятливі умови для учбового процесу. Я маю на увазі не лише гостру проблему нестачі учбових площ, якою ректорат зараз активно займається. Слід позбавити студентів від рутинної роботи по перегортанню планів, програм, методичних вказівок, завдань для самостійної роботи та ін. — цей час треба вивільнити для творчої роботи. Кожен студент (і викладач) повинен мати можливість розмножувати (копіювати) будь-які матеріали, які потрібні

(Продовження на 8-й стор.)

АПОЛОГІЯ ШЛЮБУ

Численні дані свідчать, що становище сімей в нашому суспільстві досить складне. Значна частина чоловіків та жінок віком 25—30 років на тривалі роки або на все життя виявляються за рамками сім'ї (у деяких великих містах вони становлять майже третину населення). Як свідчить Ю. Рюриков у книзі «Любовь і семья на сломе времени»: «Зміни в типології сучасної людини і потреба в новому виді шлюбу стали широко помітними в 60-і роки. Відтоді все частіше почали виявляти себе несумісності характерів чоловіків та жінок, усе швидше — рости розлучення та нещасливі шлюби. За чверть віку кількість розлучень за рік зросла втричі: з 270 тисяч на початку 60-х років до 930—940 тисяч в середині 80-х». При цьому соціологи визначили, що у великих містах близько третини всіх, хто розлучається, прожили одне з одним всього кілька місяців чи навіть тижнів. У сучасному шлюбі старіють і послаблюються паринні, матеріальні критерії стабільності сім'ї і на зміну їм приходять інші, більш складні. У сім'ї з'являється нова функція — задовольняти душевні і духовні запити людини.

Проблемам сучасної сім'ї було присвячено перше засідання клубу молоді, сім'ї ОДУ. Ведуча «круглого стола» доцент кафедри наукового комунізму С. І. Дмитрієва запропонувала присутнім питання, актуальність яких серед студентів була виявлена заздалегідь шляхом опитування: Що є головною умовою щасливого шлюбу — кохання чи розрахунок?

Хто є главою сім'ї і чи слід домагатися справжньої рівноправності чоловіка та жінки в шлюбі?

Чи пов'язане щастя сім'ї з матеріальним становищем і чи слід чекати матеріального благополуччя, щоб народжувати дітей?

Які юридичні основи шлюбу і наскільки необхідне формальне закріплення шлюбних близьких стосунків молодих людей?

Ці та інші питання стали предметом обговорення студентів спільно зі спеціалістами кафедр педагогіки, психології, наукового комунізму, юристами. Студентка Л. Смирнова розповіла про зміну ролі жінки в суспільстві, її зайнятість і у зв'язку з цим перерозподіл обов'язків у сім'ї.

— Виконання чоловіком домашніх обов'язків (прання

білизни, приготування їжі) зараз уже нікого не дивує і ця робота не принижує чоловіка. Ми з дружиною не ділимо свої обов'язки, — сказав представник молоді сім'ї з студентського гуртожитку.

Дискусію продовжила ведуча «круглого стола»:

— Психологічні особливості жінок вимагають звільнення їх від важкої праці. З другого боку, соціальні зрушення в суспільстві не завжди забезпечують першість чоловіка у сім'ї. Як вирішуються ці протиріччя в сучасній сім'ї?

Ще одна представниця молоді сім'ї, лаборант кафедри педагогіки О. Фесуненко сказала, що в їх сім'ї хороші стосунки забезпечуються насамперед коханням, прагненням все робити спільно і в ім'я дітей.

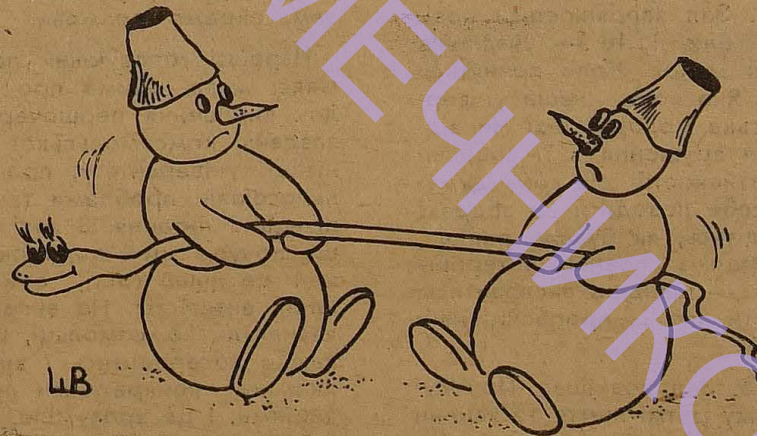
Завідувач лабораторією психології ОДУ І. І. Геллер дав добру пораду, як зберегти нормальний психологічний клімат у сім'ї: треба відволікатися від сфери соціально-виробничих особистих взаємовідносин. Необхідно до шлюбу зрозуміти одне одного. І важливо не те, хто в сім'ї глава, важливо, щоб усе було гаразд. Психологи встановили, що за

ація, коли в сім'ї росте одна дитина. Дошлюбні стосунки не засуджуються на Кубі як раніше, але Сантос прихильник сім'ї і добрих дружніх відносин між чоловіком та дружиною.

Про юридичні основи шлюбу розповів викладач Г. С. Волосатий. У законодавстві царської Росії стаття 107 юридично закріплювала за чоловіком звання глави сім'ї. Наше законодавство, природно, не передбачає главу сім'ї. Але справжньої рівності у стосунках чоловіка та жінки у нас немає.

Доктор медичних наук С. М. Грузіка підкреслила, що в сім'ї не повинно бути боротьби за першість. Найважливішою умовою повноцінної сім'ї є діти. І не треба відмовлятися від народження дітей у зв'язку з недостатньою матеріальною забезпеченістю. Нормальними вважаються шлюби, коли чоловік дещо старший, хоча й ці уявлення сьогорні змінюються. Наприклад, у Франції жінки прагнуть до стосунків з чоловіками, які на 2—3 роки молодші від них.

Голова жінради ОДУ доцент Є. М. Василівська підкреслила, що проблеми сім'ї злободенні у всьому світі. Про це

неоформлених дошлюбних стосунків більше прощається, але дошлюбні стосунки не завжди сприяють створенню хорошої сім'ї.

Гостя «круглого стола» з НДР А. Тайм розповіла, що середній вік вступу жінок у шлюб в НДР — 22—23 роки, останнім часом кількість розлучень подвоїлася. Соціологічне опитування показали, що кожна третя пара, котра одружується, замало знає один одного. В НДР третина новонароджених — діти неодружених жінок.

Студент І. Сантос, який представив кубинську сім'ю, навіть невісні факти про те, що Куба за кількістю розлучень стоїть на третьому місці після СРСР та НДР. Типова ситу-

свідчить недавні зустрічі з радою італійських жінок. «100 років ми домагалися рівноправності, тепер домоглися, але що вона нам дала? Результатом є те, що жінка найчастіше втрачає сім'ю».

Наукова бібліотека ОДУ організувала до засідання клубу виставку, де були представлені книги про проблеми сім'ї та культуру сімейних стосунків.

Організатори клубу молоді сім'ї поставили перед собою актуальне завдання в дусі перебування — допомогти молоді у питанні створення та зміцнення сім'ї. Сподіваємося, що засідання клубу привернуть увагу багатьох учасників.

Л. ОРЛОВА,
головний бібліограф
НБ ОДУ.

ЛИТЕРАТУРНИЙ КЛУБ „ЗНК”

Белла Верникова

Старуха в пуховом платке
с палкой в тяжелой руке
басила на весь троллейбус:
— Это Хрущева—Брежнева закон,
чтоб молодые лезли с передней площадки.
Сталина нет на вас и атомной бомбы,
скорей бы она упала,
потому как пододеяльники шьют из марли,
а продают по десять рублей с полтиной.
За что воевали четыре с половиной года
и угробили столько народа!
Пассажиры стали ее укорять,
зачем она всем желает погибелю—
у школьников нынче каникулы,
они приехали в Ленинград
посмотреть музейные примечательности,
всем хватит места и доброжелательности.
Рядом взвизгнула аккуратная дама:
— Меня придавили прямо!
на что старуха ей пробасила:
— Нас не придавишь, мы — сила,
я — инвалид войны первой группы,
меня не придавишь.
И замолчала.
Толпу в остекленной жестянке качало,
передавали на билеты, продирались к выходу,
с Невского ядовито пахло выхлопом,
как любящие, прижались друг к другу чужие люди,
не ведая толком, что с ними завтра будет.

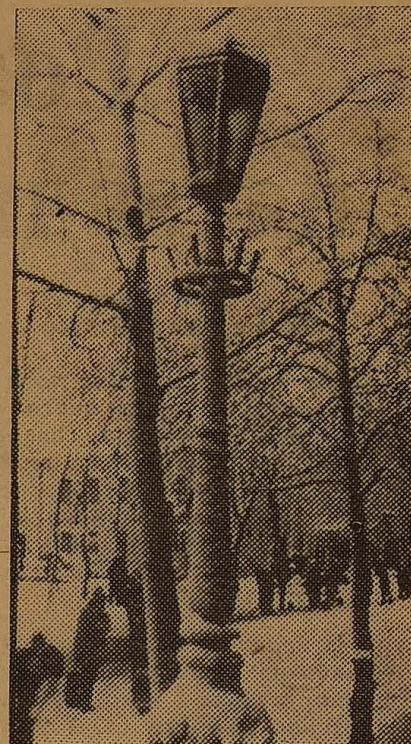
* * *

По окраинной улице городишка
несется парнишка в моторных санях,
сестренка взялась его догонять,
отстала, смеется,
снег искрится, сизая дымка вьется,
изобретатель саней тридцати с лишним лет
подхватил дочку на руки, бежит к сыну...
На этом любительскую картину
прервали, в зале включили свет,
и жюри обсуждает сюжет
с точки зрения
внедрения
изобретения.
Мнения самые разные:
конструктивна ли конструкция,
эффективен эффект,
не опасно ли детям с бензином возиться!...
и только один товарищ спросил,
зачем нашим детям травиться
выхлопными газами —
слава богу, есть заснеженные поляны,
пусть на здоровье гуляют,
дышат морозным воздухом,

радуются природе —
надо с малолетства в народе
пестовать экологическое сознание,
чтобы не было разрушительным созидание.
Члены жюри занимались науками
и товарища быстро затюкали.
— Это что же, назад в пещеры!
Вы забыли, что нынче время
научно-технического прогресса,
его идеи овладевают всеми,
в обществе происходят глобальные процессы,
каждый гражданин должен разбираться в технике,
иначе толку не будет.
А красивая студентка сказала,
что среди ее знакомых есть люди,
не желающие водить машину,
что совсем не красит мужчину.
Товарищ, хотя и был упрям,
не смог противостоять технарям.
Но пока местная промышленность
освоит санки с мотором,
в этом маленьком городке
по улице с деревянным забором
можно спуститься к реке
и надышаться воздухом
свежим, стозвонным, прозрачным.

ПЕРЕВОДЧИК — ВОДОГРЕБЧИК

Тропинкой - строкою сбегаю к реке,
строкатые пестрые строчки навязли
в зубах, шелестят на своем языке,
катаются в украинском стихе,
как сыр в масле.
Как манит река, променисто—тиха!
в разлив ее слов мы отважно заплыли,
а то, что осталось за гранью стиха —
мгновенья паренья и будней труха —
на дне, в иле.
На дне нашей лодки завада—вода,
я вычерпну воду рифмовки случайной,
воду в этот смысл, в этот ритм, и придам
совсем непохожим русским словам
второе звучанье.
Но вот он, тот берег. К струнким тополям
то сами гребли, то теченьем сносило.
В простом переводе две строчки болят:
родное слово, ты моя земля,
ты жизнь и смерть мою в себе вместило.

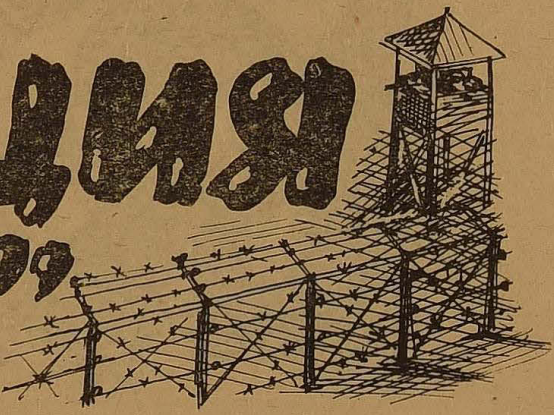

ИЗ ПИСЬМА

В тот миг посильного
участья
в его лирических картинах
сочла б за счастье
Ваше «здрасте» лукавое,
Лев Константинович!
Я повела бы Вас в Отраду,
меня ведь тоже гонит ветер
на улицы.
Свернем направо,
здесь жил когда-то некто
Скведерь
Ф. Я. — поляк, еврей или
немец,
он трехэтажный дом
отгрохал
с причудами.
А дальше в сквере
стоит одесское барокко,
окрашенное лишь с фасада,
по стенам лозы винограда...
я Вам бы заварила чаю
и то, что в памяти сокрыто,
возникло бы в моем
молчанье,
как звук, когда строка
забыта.

Вадим Ярмолинцев

ОПЕРАЦИЯ „ЦИРК”

В ОДНА тысяча девятьсот
тридцать седьмом году
Лаврентий Павлович Берия заду-
мал блестящую операцию, в
результате которой был бы
окончательно подорван авто-
ритет мирового империализ-
ма. Поводом для проведения
операции послужил приезд в
нашу страну американского
фонусника, мистера Клиз-
мера. Сопровождала его ассис-
тентка, с которой, как вы уже
догадались, фонусник состоял
во внебрачной связи. У ассис-
тентки же от предыдущей
связи был ребенок. Негр.
Стоило мистеру Клизмеру
только мельком взглянуть на
него, как ему делалось плохо.
Расист ненавидел негров, да-
же если они были детьми. А
Лаврентий Павлович ненави-
дел расистов. Он приравнял их
к троцкистам и бухарин-
цам, полагая, что
все они подлежат полному
уничтожению. Но вернемся к
операции. Итак, было решено
предоставить несчастной нор-
мальную жизненную перспек-
тиву в лице нашего парня
Максима Иванова, передовика
производства, студента-заоч-
ника ВАСХНИЛ им. ак. Лысенко
и, помимо всего этого, участ-
ника взятия Царицына. Все
это требовалось, так как ассис-
тентка была, в полном смысле
слова, баба — ягода. Недаром
этот Клизмер терпел ее нег-
ритыша. У ассистентки были
красивые ноги велосипедист-
ки-разрядницы, грудь бронзо-
вой колхозницы при входе на
ВСХ и прекрасные певческие
данные. Сами понимаете,

кто попало тут не подходил,
какой-нибудь сантехник Коз-
лов или старший бухгалтер
Гриншпук.

И вот Максим вступил в
связь с американкой. Помимо
множества мелких знаков вни-
мания, которые ему удалось
оказать ей в перерывах между
выступлениями на заднем
дворике цирка, он покаялся
ей в пламенной любви ко
всем неграм Земли и предло-
жил жениться. Естественно,
ассистентка не устояла. И тут
же один наш специальный че-
ловек, замдиректора цирка по
спортивно-оздоровительной ча-
сти наступал американцу, что
его подруга навострила лыжи
к нашим.

Несмотря на то, что до нача-
ла представления оставалось
три минуты, Клизмер устроил
ассистентке жуткий скандал.
Он покрыв ее семизатным
матом и попытался ударить по
голове столиком для показа
фокусов. Но столик неожидан-
но раскрывшись и из-под его
второго дна вылез крокодил и
стал кидаться на фонусника.
Тот попытался загнать земно-
водное назад в столик, но от-
туда уже лезли куры, кролики,
голуби и полугайчики. Короче,
в гримерной сделался переполох.
Крокодил, тут же забыв о
хозяйне, стал хватать всех
вновь прибывающих. В воздух
полетели перья перемешку с
призывами к мировой револю-
ции. Видимость упала до нуля.
Воспользовавшись этим, ассис-
тентка схватила ребенка и,
выскочив на арену, призвала
на помощь своего нового воз-

любленного. В ту же минуту
Максим был возле нее, а за
ним и вся публика, до едино-
го человека — соратники то-
варища Берия, обступила влюб-
ленных, взяла у них негра и,
передавая его с рук на руки,
в едином порыве грянула но-
вую песню Лебеда-Кумача на
слова Исаака Осиповича Досто-
евского «Отдадим шар земной
детям!», предварительно отре-
петированную в КПЗ Бутырок.

Оглушенный этой величест-
венной ораторией, наш амери-
канец выскочил следом за
своей бывшей подружкой и тут
два наших специальных па-
ренья в ливреях взяли его
под лонти. Один спросил: «Так
это вот этот негр обижал?»
«Этот, этот, — уверил его вто-
рой, — А ну-ка, придержи его
покрепче». После этих слов
фонусник получил столь сло-
вный пинок под зад, что, про-
бив купол, вылетел из цирка
и прямым ходом полетел на
Казанский вокзал, где уже сто-
ял под парами состав на Ко-
лыму.

«Кружкин-Эсмарх?» — спро-
сил подлетевшего кондуктор
с блоннотом в руках. «Ни-
как нет, Клизмер», — отре-
комендовался американец, по-
тирая ушибленный зад. «Не
страшно, — успокоил его кон-
дуктор, делая пометку в блон-
ноте, — до получения номера
побудете Кружкиным-Эсмархом.
Присаживайтесь».
А тем временем в цирке
произошло следующее: Мак-
сим, вплотную столкнувшись с
бронзовой американской гру-
дью, начисто забыл о возло-
женной на него исторической

миссии. Со словами: «Сейчас
я тебя утешу, бейби!», он схва-
тил ассистентку в охапку и
через шесть секунд оказался
на заднем дворе, в узком
проходе между клетками пле-
шивого ослика Исмаила и без-
зубого лиза Рэнса, куда за-
годя, пребывая в каком-то сом-
намбулическом состоянии, на-
таскал охапку соломы.

Между тем, певшие в зале
вошли в такой раж, что пере-
давая ребенка с рук на руки,
отправили его куда-то на ули-
цу, где образовалась толпа по-
клонников песенного гения
Лебеда-Кумача и Федора Ми-
хайловича Дунаевского. Сами
понимаете, прохождение просто
услышали очередную жизне-
радостную песню и, сразу со-
образив, кто ее написал, оста-
новились, чтобы послушать ее,
разучить слова и мелодию. И
вдруг песня смолкла. Наступи-
ла гробовая тишина.

На манеже стоял сам Лав-
рентий Павлович. Обедая всех и
каждого своим проницатель-
ным пенсеном, он спросил не-
громко: «А где же Максим с
ассистенткой?» «Здесь!» — хо-
рошо рывкнули стоящие по
стойке смиро ослик Исмаил и
лев Рэнс. «А негр?» — поинте-
ресовался Лаврентий Павло-
вич, но никто не смог отве-
тить ему. Негра как корова
языком слизала. «Хорошо» —
подытожил товарищ Берия и
вышел из цирка, но оставшие-
ся в нем поняли, что «плохо».
И действительно, только Лав-
рентий Павлович вышел, появ-
вился конферансье и, попра-
вив галстук-бабочку, сказал:
«А сейчас, уважаемая публи-
ка, прошу всех построиться и
выходить через правый выход
по трое в ряд. Грузовики уже
здесь, — щелкнув пальцами,
криннул: — Оркестр, пятую
Бетховена!».

Оказавшись на улице, Лав-
рентий Павлович спросил у
собравшихся почитателей До-
стоевского-Кумача: «А что, то-
варищи, негра здесь никто не
видел? Такого маленького, а?»
«Ну, как же, как же! — завол-
новались почитатели, — Вот
сами только что тискали маль-
чонку, чернявенького такого,
кудрявого...» Но кроме слов
ничего предоставить не смогли
и тогда лицо Лаврентия Павло-
вича стало цвета вечернего не-
ба. «Ну, что ж, друзья, — ска-

зал он, — тогда мне остается
только попросить вас не расхо-
диться. Транспорт сейчас по-
дадут.» И сев в черную эмку,
ждавшую у тротуара, он хлоп-
нул ее лакированной дверцей
и растворился в темнеющем
воздухе, который уже напо-
нялся перестуком колес подхо-
дящих к цирку теплушек.

На следующее утро вся Мос-
ква с пригородами была про-
чесана новыми, более бдитель-
ными соратниками товарища
Берия и, поскольку негра так
и не обнаружили, то по спе-
циально разработанному това-
рищами Кабановичем, Колото-
вым и Паршиловым плану, из
одного табора под Саратовым
был отобран трехлетний цыга-
ненок, которого дополнительно
завили и покрасили в черный
цвет, после чего доставили к
Лаврентию Павловичу. Погля-
дывая на него и улыбаясь,
Берия спросил: «А вот, това-
рищ Кабанович, могли бы вы
себе представить, что бы было,
если бы какой-нибудь франк-
фуртер беобахтер увидел на
улице Москвы беспризорного
негра?» «Могу, — четко отра-
портовал товарищ Кабанович.
— Посадили бы этого беобах-
тера и точка!» «Посадили бы,
— кивнул Берия, — но не
счастью для него в нашей
стране беспризорных негров
быть не может. Равно как и
оставляющих их без присмотра
всевозможных американ-
ских ассистенток и их особни-
ков: максимумен ивановых,
левушек троцких и гришечек
зиновьевых! Так что определите
ребенка». «Отправить к ма-
тери!» — спросил Колотов.
«Отправляйте» — кивнул Бе-
рия. «А к какой именно?» —
позволил себе уточнить Пар-
шилов. «Хм! — многозначи-
тельно хмыкнул Берия. — Я б
вам сказал к какой... К род-
ной пока, а там дальше по-
смотрим».

После этого ребенка отмыли
от краски и отправили в род-
ной табор на Саратовщину. А
еще через некоторое время та-
бор был обнесен колючей про-
волокой и по углам его уста-
новлены вышки.
Так завершилась операция
«Цирк» и началась подготов-
ка к следующей, получившей
название «Беломор-Беломор»,
впоследствии переименованной
в «Волга-Волга».

Роздуми на задану тему

[Закінчення.
початок на 4-й стор.]

Йому для вивчення того чи іншого курсу. Для цього нам потрібні множлині апарати, котрі на Заході (на диконому Заході), сказав би Жванецький) стали таким же невід'ємним елементом організації інтелектуальної праці, як кулькові авторучки.

І, нарешті, нова технологія навчання передбачає широке використання комп'ютерної техніки. Мінімум ЕОМ університет має (хоча багато чого ще треба придбати, особливо для механіко-математичного факультету). Завершений «нульовий цикл» по ліквідації комп'ютерної неграмотності викладачів, на черзі — етап практичного використання ЕОМ на тих факультетах, де вони ще не використовувалися в учбовому процесі та науковій роботі.

Якщо на першому етапі ініціатива навчати працювати на ЕОМ виходила від учбової частини і проходила під суворим контролем мого попередника професора Тоцького В. М., то зараз ми сподіваємося, що цією діяльністю керуватимуть декани та завідувачі кафедр.

Ви запитуєте про труднощі. Якщо не зважати на безкінечні поточні справи, яких, очевидно, не можна позбавитися на такому поживаєленому перехресті, як учбова робота, то я б назвав відсутність в університеті чіткої взаємодії різних підрозділів. Мені дуже сподобався виступ професора Плотникова В. О. під час виборів ректора. Пам'ятаєте? Спеціаліст з проблем управління, він говорив про те, що кожен ієрархічний рівень повинен мати свої функції. Якщо ж у процесі прийняття рішень можна якийсь рівень обійти, це означає, що він просто не потрібен. За невеликий час перебування на посаді проректора мені здалося, що в університеті дещо принижена роль деканів. Зав. кафедрами, викладачі з багатьох питань звертаються одразу до ректора, тоді коли їх цілком можна вирішити на рівні декана або проректора. Декани беруть незадовільну участь у вирішенні кадрових питань, повз них часто проходять питання розподілу і перерозподілу виробничих площ: у гуманітарному корпусі декани позбавлені можливості впливати на вирішення господарських питань та ін. У той же час з деяких питань (наприклад, розподіл місць у гуртожитках) рішення чомусь одночасно приймаються кількома інстанціями без взаємного погодження.

2. В університеті сформувалася дуже сильний викладацький корпус. У цій та наступній п'ятиріччях буде підготовлено багато докторів наук, в першу чергу на фізфаці і мехматі. Це є результатом довгочасної, розрахованої на перспективу діяльності по розвитку наукових досліджень, розпочатої свого часу ректором університету Олександром Всеволодовичем Богатським і успішно продовженої його наступниками. На жаль, не на всіх факультетах

ситуація настільки сприятлива, як на названих. Хочу підкреслити одне: не виникає кадрових проблем там, де активно займаються науковою роботою і залучають до неї молодь.

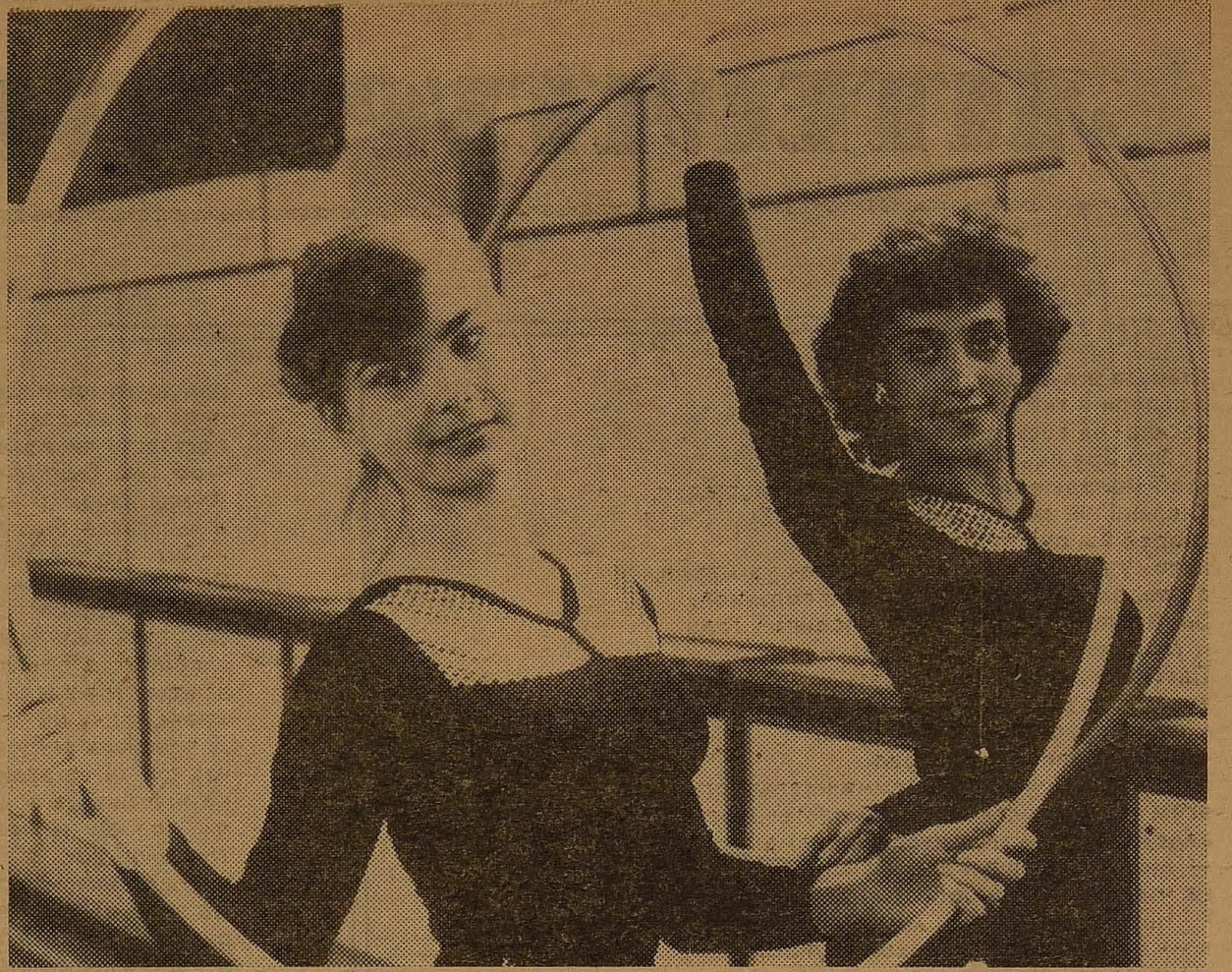
Втім, не можна промовчати і про ті недоліки, які все ще є в кадрових питаннях. Я маю на увазі елементи формалізму, які нелегко зрозуміти і ще важче пояснити. Зокрема, мене як проректора спочатку затверджували у Мінвузі республіки, а потім — у Центральному райкомі партії. Яка в цьому логіка — сказати не можу.

До речі, про Мінвуз. Адже не секрет, що останнім часом на всіх університетських рівнях в яких тільки гріхах його не звинувачували. Але якщо ми будемо займатися лише критичною позицією Мінвузу, від цього справи не легше. Вважаю таку практику неконструктивною. Треба всім бути реалістами і знаходити взаємоприйнятні варіанти. У нас повинен бути діловий діалог з Мінвузом. Я — прихильник розумних компромісів. Від конфронтації ніхто не виграє. Найкращий варіант взаємовідносин між університетом і Мінвузом — це взаємні договірні зобов'язання. Чому б нашій кафедрі політекономії не подумати про розробку основних положень такого договору?

3. Про університетську газету. На жаль, досі мені вдалося читати її від випадку до випадку. Гадаю, що в цьому і вина редакції, яка не зуміла організувати розповсюдження «ЗНК» належним чином.

З цієї причини утримаюся від будь-якої оцінки вашої роботи по суті. Скажу лише, як добре побажання, що сьогодні жодне серйозне рішення не може бути прийнято в університеті, якщо воно не буде підкріплено громадською думкою. А підготувати громадську думку зобов'язана газета. І ще. Наскільки я знаю, «ЗНК» чимало уваги приділяє питанням демократизації вузу, розвитку студентського самоврядування. Але все це з досвіду нашого, університетського, у кращому випадку — вітчизняного. А ось цікаво, як вирішуються ці питання за кордоном, у соціалістичних країнах, на Заході. Гадаю, всім було б корисно і цікаво, якби кафедра педагогіки реферувала матеріали про кращий досвід за зарубіжними журналами, які висвітлюють проблеми вищої школи. Таких журналів чимало у нашій науковій бібліотеці.

Завершити свої відповіді, швидше, роздуми на задану вами тему хотів би ось чим: у новий 1989 рік ми вступаємо з надією на позитивні зміни у всіх сферах нашої діяльності. Гадаю, що багато залежить від кожного з нас — від чесної, напруженої, плідної роботи. Це найвірніший шлях до успіху... Як усього колективу, так і кожного з нас.

З успіхом виступають гімнастки ОДУ на різних змаганнях. На знімку: кандидати в майстри спорту СРСР студенти мехмату Наталя Банько і Людмила Львівська під час тренування.

листи не для друку

МІРКУВАННЯ «ПЕРЕЗРІЛОМОДОГО»

В умовах гласності читати, писати, а тим паче публікувати анонімки не варто. Але редакція вирішила відступити від цього правила. Зрозуміло, в порядку виключення. Якщо читачі заперечують — чекаємо їхніх заперечень у письмовій формі. Бажаю, щоб це були вже не анонімки.

цесі визначення пільг використовувати такі звання: «молодий» (МУ), «середньомолодий» (СМУ) і «зріломолодий» (ЗМУ) учений.

Останнім часом засоби масової інформації організували розгнущдану кампанію проти паспортного режиму. Особливо дістається його важливій

Тому я пропоную в нормативні акти молодих спеціалістів ввести такий пункт: «З метою вдосконалення умов працевлаштування молодих спеціалістів та інтенсифікації, наукових досліджень зобов'язати випускників вузу, що розподіляються на одну з кафедр, мати подвійну прописку — за місцем проживання і за завданням адміністрації». Перекоаний, що цей крок різко поліпшить кадрову обстановку в наших вузах.

Потрапляючи до вузу, молодий учений інколи (на щастя, дуже рідко) зустрічається з прагненням окремих ліберально настроєних наукових керівників надати йому час для наукової роботи. Ці спроби слід категорично заборонити. Посудіть самі — що, крім шкоди, можуть принести спроби молодого науковця щось відкрити на обладнанні наших лабораторій? Куди можуть завести ці пошуки молодого гуманітарія, якщо всі узагальнюючі роботи вже написані? А в студентській аудиторії, коментуючи солідні праці своїх попередників, він здобуде не тільки викладацькі навички, але й матиме можливість підвищити свою наукову кваліфікацію, бо цього потребує необхідність відповідати на питання цікавих студентів. Тому я пропоную узаконити існуючу ситуацію і давати молодому викладачу підвищене (в 1,5 раза) учбове навантаження, переважно на аудиторні заняття.

Для виконання даних пропозицій необхідно створити деканат по роботі з МУ, СМУ та ЗМУ; збільшити кількість характеристик під час оформлення на роботу з двох до шести екземплярів, провести анкетування, тестування, перевірку членських внесків і агітпробіг. До роботи слід залучити і самих молодих учених (для розвитку самоврядування).

З повагою, асистент.

Художнє оформлення номера — В. Яковиченка. Фото в номері — В. Пащука. Карикатура — В. Шинкаревського. Фоторепродукції — С. Калмикова.

Дорога редакція!

Пише вам асистент однієї з кафедр Н-ського університету по вул. Петра Великого. Сьогодні, коли закладаються основи правової держави, мене дуже хвилює питання — а чи буде в ній розроблений правовий статус асистента (аспіранта, стажиста, менееса)?

Ще римське право передбачало, що молодим ученим залишається до 47 років. Зробивши поправку на наші умови, ми одержали верхню межу в районі 60 років. Звідси одразу витікає перше питання — чи має право молодий викладач на пільги під час нарахування пенсії? При цьому пропоную впровадити і в про-

складовій частині — прописці. Автори подібних публікацій зачіпають і проблеми вищої школи, вважаючи, що обов'язкова вимога прописки перешкоджає закріпленню у вузах талановитих кадрів. У Ньютона чи Ломоносова прописки, бачте, не було, а ідеї — були. Демагогія! Виховна та селекційна роль прописки воістину величезна! Щоб подолати цей бар'єр, необхідно проявити справжні риси вченого — сміливість і мужність, наполегливість і діловитість. В умовах нині діючого паспортного режиму були винайдені лазер та електром'ясорубка, створені теорії соціалістичного реалізму та розвинутого соціалізму.

ПИШІТЬ НАМ:

270057, Одеса-Центр, вул. Петра Великого, 2, держуніверситет, редакція газети «За наукові кадри».

ЗАХОДЬТЕ:

Одеса, вул. Радянської Армії 24, 1-й поверх, кімната 9.

ДЗВОНІТЬ:

тел. 23-84-13

Редактор М. ЩЕРБАНЬ.